

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı: 216

1938 - 1939 yıllarında İngiltere ve Fransa hükümetlerinden temin edilen Teslihat kredilerinin mahsup şekli hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma, Dışişleri ve Plân komisyonları raporları (1/214)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-960/1783

9 . 6 . 1962

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 29 . 5 . 1962 tarihinde kararlaştırılan «1938 - 1939 yıllarında İngiltere ve Fransa Hükümetlerinden temin edilen teslihat kredilerinin mahsup şekli hakkında kanun tasarısı» gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Ismet İnönü
Başbakan

G E R E K Ç E

1. İngiltere Kraliyet Hükümetiyle Hükümetimiz arasında 1938 yılında 6 milyon ve 1939 yılında ise Fransa ve İngiltere Hükümetleriyle 25 milyon Sterlinlik teslihat kredileri anlaşmaları yapılmış ve bu anlaşmalar 3525, 4171 sayılı kanunlarla tasdik edilmiştir.

Bu mukavelelere istinaden İngiltere'den yurdumuza İkinci Dünya Harbi bidayetinde başlamak ve harbin sonuna kadar devam etmek üzere cins ve miktarları katıyetle tesbit edilemeyen bir kısım silâh ve malzeme gelmiştir.

Harbin hitamında İngiltere ve Fransa Hükümetleriyle Hükümetimiz arasında 6336 sayılı Kanunla tasdik olunan ve 7,5 milyon Sterlinlik bir meblâğı İngiltere, 225 bin Sterlinlik bir meblâğı da Fransa Hükümetine ödemek şartıyla Hükümetimizi bütün bu borç ve vecibelerden ibra eder bir anlaşma yapılmış ve üç Hükümet arasında mezkûr silâh ve malzemenin sağlanmasından mütevellit hesaplar tasfiye edilmiştir.

2. Yukarıda açıklanan kredilerden bugüne kadar Sayıştayca mahsubu yapılanlar düşüldükten sonra mütebaki 132 568 427,70 lira Maliye Bakanlığı tarafından Millî Savunma Bakanlığının 1959 yılı bütçe istikrazları hasılâtına matlup ve (A/1) işaretli cetvelin 922 ve 925 nci fasıllarına tahsisat kaydedilmiştir.

3. Bu teslihat kredilerinden şimdiye kadar evrakı müsbitesi bulunup da mahsubu yapılabilen miktarlar aşağıdadır :

a) 6 milyon sterlinlik (24 170 861,51 T.L. tutarı) krediden yapılan mahsup :

Lira	K.	
24 170 861	51	Tahsis edilen miktar
— 21 273 173	67	Mahsubu yapılan
2 897 687	84	Bakiye

b) 25 milyon sterlinlik (158 895 014,59 T.L. sı tutarı) krediden yapılan mahsup :

Lira	K.	
158 895 014	59	Tahsis edilen miktar
— 24 139 961	53	Mahsubu yapılan
134 755 053	06	Bakiye

c) 1958 yılında 25 milyon sterlinlik bakiyeden de (5 084 313,20 T.L. lık) bir mahsup yapılmış olup, 1959 yılına bu krediden devreden tahsisat miktarı 129 670 739,86 liradır.

d) 1959 yılına her iki krediden devreden mahsup bakiyeleri :

Lira	K.	
129 670 739	86	25 milyon & bakiyeden
+ 2 897 687	84	6 milyon & bakiyeden
132 568 427	70	Liradır. (Bakiyeler toplamı)

4. Teslihat kredilerine ait mahsup muamelelerinin (1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu ahkâmına göre) intacı için senelerden beri büyük gayretler sarf edilmiş ve çalışmalar yapılmıştır.

Buna rağmen mahsup muamelesiyle ilgili evrakın heyeti umumiyesi aşağıda yazılı sebeplerden dolayı elde edilememektedir :

a) İngiltere'den yapılan silâh ve malzemenin sevkiyatı harbin mücbir sebepleri ve Ak Deniz'in, emniyetsizliği yüzünden mazbut bir şekilde cereyan edememiştir. Bu malzeme getiren gemilerin bir kısmı batmış ve bir kısmı da hamulelerini Orta - Şark limanlarına çıkarmak mecburiyetinde kalmışlardır.

b) 1943 yılı Şubatından sonra (Adana) mukarreratı hükümlerine göre İngiltere'den alınan malzeme ile Amerikan Birleşik Hükümetinin ödünç verme ve kiralama yolu ile sevk ettiği malzeme, krediden temin edilen malzeme ile karışmıştır.

Amerikan Hükümetinin sevk ettiği malzemenin bir kısmı İngiltere Hükümeti tarafından Türkiye'ye kredi malzemesi olarak verilmiştir.

c) İngiltere'den yapılan malzeme sevkiyatı mukavelenamenin imzasından evvel başlanmış olduğundan ne gibi eşya ve malzemenin teslihat kredisinden gönderildiği katı olarak tesbit edilememiştir.

e) Aradan 20 seneyi müteccaviz bir zamanın geçmiş olması dolayısıyla alınan malzemedan çoğu sarf edilmiş ve bir kısmı da miadını doldurduğundan kaydı silinmiştir.

f) 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanununun mahsup muamelesi için lüzumlu gördüğü belgelerin heyeti umumiyesinin temin edildiği kabul edilse dahi İngiltere ve Fransa Hükümetlerinden fazla teslim edilen malzeme için mezkûr Hükümetlere Hükümetimizce fazla bir meblâğ ödenmeyeceği gibi noksan çıkan malzeme için de Hükümetimizce bir hak talebedilemeyecektir.

Çünkü : İngiltere ve Fransa Hükümetleriyle Hükümetimiz arasında yapılmış olan anlaşma, 6336 sayılı Tasfiyeyi Düyun Kanunu ile kesbi katiyet etmiştir.

g) İngiltere ve Fransa Hükümetleri tarafından ordumuza tam olarak teslim edilen silâh ve malzeme, birliklerce teslimi mütaakıp ordu malı olarak irat kaydedilmiş; Muhasebei Umumiye Kanunu gereğince yapılan senebaşı sayımları ile aynıyat muhasiplerinin zimmetine geçmiş; usulen yapılmakta olan aynıyat hesap teftişlerine tabi tutulmuş bulunmaktadır.

h) Mezkûr hesap bakiyelerinin tasfiyesi ve bunlardan Millî Savunma Bakanlığının ibrası, Hazine aleyhine her hangi bir mahzur tevlihetmeyecektir. Bilâkis mahsup işlerinde kullanılan personel ile büro malzemesinden tasarruf edilecektir.

Netice olarak : 4 ncü maddede açıklanan sebeplerden ötürü, 1938 ve 1939 yıllarında İngiltere ve Fransa Hükümetlerinden temin edilen 6 ve 25 milyon sterlinlik teslimat kredileri tutarına aid olup (Bütçe Kanununun «B» işaretli cetvelinin istikrazlar hasılatı hesabına matlup ve (A/1) işaretli cetvelin Millî Savunma Bakanlığı kısmının sonunda açılan 922 ve 925 nei fasıllarına tahsisat olarak kaydedilmiş bulunan) mahsup bakiyeleri tutarı olan 132 568 427,70 liranın 1060 sayılı Muhasebe Umumiye, 7105 sayılı Bütçe kanunlarının ilgili maddeleriyle mukayyedolmaksızın tamamı cari yıl bütçesine masraf kaydedilerek mahsuben tasfiyesini ve bu tutarlardan Millî Savunma Bakanlığının ibrasını teminen ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Millî Savunma Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Millî Savunma

Komisyonu

Esas No. : 1/214

Karar No. : 21

6 . 7 . 1962

Yüksek Başkanlığa

1938 - 1939 yıllarında İngiltere ve Fransa hükümetlerinden temin edilen teslimat kredilerinin mahsup şekli hakkında kanun tasarısı ilgili bakanlıklar temsilcilerinin de iştirakleri ile komisyonumuz da tetkik ve müzakere edildi.

Hükümet gerekçesinde arz ve izah edilen hususlar komisyonumuzca da uygun görülmüş ve kanun tasarısı aynen ve oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Dışişleri Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Y.

Sözcü

Ordu

F. Güley

Kâtip

Balıkesir

S. Koç

İmzada bulunamadı

Amasya

I. Sarıgöz

Ankara

H. Ataman

İmzada bulunamadı

Erzurum

S. Konuray

Giresun

M. K. Çilesiz

İstanbul

M. R. Bertan

İstanbul

H. Oben

Kars

S. Öktem

İmzada bulunamadı

Kars

B. Vural

İmzada bulunamadı

Kocaeli

H. Kısayol

Niğde

A. Eren

Dışışleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Dışışleri Komisyonu
Karar No. 31
Esas No. 1/214

19 . 2 . 1963

Yüksek Başkanlığa

1938 - 1939 yıllarında İngiltere ve Fransa hükümetlerinden temin edilen teslihat kredilerinin mahsup şekli hakkındaki kanun tasarısı,

İlgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda görüşüldü :

Gerekçede etraflıca izah edilen hususlar komisyonumuzca da yerinde görülmüş ve tasarı ay-nen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışışleri Komisyonu Başkanı yerine

Sözcü	Kâtip			
İstanbul	Sivas	Bursa	Diyarbakır	Hatay
C. Baban	G. Sarısözen	M. Tayyar	V. Pirinççioğlu	A. M. Bereketoğlu
İstanbul	Kastamonu	Kocaeli		Manisa
Ö. Z. Dorman	İ. Ş. Dura	N. Erim		H. Kubat
	Manisa	Zonguldak		
	N. Yenişhirlilioğlu	K. Esengin		

Bütçe ve Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe ve Plân Komisyonu
Esas No. 1/214
Karar No. : 74

24 . 5 . 1963

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Komisyonumuza havale edilmiş bulunan «1938 - 1939 yıllarında İngiltere ve Fransa hükümetlerinden temin edilen Teslihat kredilerinin mahsup şekli hakkındaki» kanun tasarısı ilgili Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle tetkik ve müzakere olundu :

1939 yılında İngiltere ve Fransa ile yapılan Teslihat kredileri anlaşmaları gereğince İkinci Dünya Harbî başından sonuna kadar memleketimize silâh ve malzeme gelmiştir. Harbin sonunda bu borç ve vecibeleri ibra mahiyetinde bir hesap tasfiyesi yapılmıştır. Bu Teslihat kredilerinden bir kısmının evrakı müsbitesi bulunmuş ve mahsubedilmiştir.

Fakat; silâh ve malzeme getiren bâzı gemilerin harb sırasında batmış oluşu, Amerika'nın ödünç verdiği malzeme ile mezkûr malzemelerden bâzılarının karışmış olması, bu malzeme sevkiyatının anlaşmadan daha evvel başlamış bulunması ile Teslihat kredisine giren kısımdaki tesbit müşkülâtı gibi sebeplerle evrakı müsbitte temini zorlaşmış ve senelerden beri yapılan çalışmaya ve gayrete rağmen mahsup muamelesiyle ilgili evraklar tam olarak bulunamamıştır. Bununla beraber bu devletlerle olan Anlaşma 6336 sayılı Tasfiyeyi Duyun Kanunu ile de katiyet kesbetmiştir. Aynı zamanda İngiltere ve Fransa tarafından tam olarak teslim edilen silâh ve malzeme teslim muamelesiyle ordu malı olarak lirata kaydedilmiş, Muhasebi Umumiye Kanunu gereğince yapılan sene başı sayımları ile ayniyat muhasiplerinin zimmetine geçmiş, usulen yapılmakta olan ayniyat hesap teftişlerine de tabi tutulmuştur.

Mahsup bakiyeleri tutarı olan 132 568 427,70 lira, Bütçe Kanununun (B) işaretli cetvelinin istikrazlar hasılatı hesabına matlûp ve (A/1) işaretli cetvelin Millî Savunma Bakanlığı kısmının sonuna açılan 922 ve 925 nci fasıllarına tahsisat olarak kaydedilmiştir.

Bu sebeple bu meblâğın ibrası Hazine aleyhine her hangi bir netice tevliyetmiyecektir. Ancak bu ibranın tahakkuku iş bu tasarıda derpiş edilen «bu bakiye tutarının 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununun ve 7105 sayılı Bütçe kanunlarının ilgili maddeleriyle mukayyedolması» kaydına bağlı olduğundan tasarrufların aynen kabulü komisyonumuzca da uygun görülmüştür.

Komisyonun raporu Heyeti Umumiyenin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü	Kâtip
Hatay	Balıkesir	Ordu	Yozgat
Ş. İnal	F. İslimyeli	A. H. Onat	V. Uyar
Aydın	Balıkesir	Hatay	İçel
O. Apaydın	A. A. Bolak	A. S. Hocaoğlu	S. Kutlay
Kars	Kırşehir	Mardin	Sakarya
K. Okyar	A. Bilgin.	Ş. Aysan	N. Bayar
	Siirt		
	A. Yaşa		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1938 - 1939 yıllarında İngiltere ve Fransa Hükümetlerinden temin edilen teslimat kredilerinin mahsup şekli hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 3525 ve 4171 sayılı kanunlarla tasdik edilen anlaşmalar mucibince İngiltere Hükümetinden sağlanan 6 milyon ve Fransa ve İngiltere hükümetlerinden temin edilen 25 milyon isterlinlik teslimat ve malzeme kredilerinden henüz mahsupları yapılmamış olan ve tutarları 1959 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununun (B) işaretli cetveline (İstikrazlar hâsılatı) gelir ve (A/2) işaretli cetvelin Millî Müdafaa Vekâleti kısmının sonunda açılmış bulunan özel fasla tahsisat kaydedilmiş bulunan mebalîğ, Muhasebe Umumiye Kanununda derpiş edilen vesaik aranmaksızın mahsubedilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Maliye ve Millî Savunma Bakanları yürütür.

29 . 5 . 1962

Başbakan	Devlet Bakanı ve	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
İ. İnönü	Başb. Yardımcısı	T. Feyzioğlu	H. O. Bekata
Devlet Bakanı	A. Eyidoğan	Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakanı
N. Ökten	Devlet Bakanı	S. Kurutluoğlu	İ. Sancar
İçişleri Bakanı	N. Su	Maliye Bakanı	Millî Eğitim Bakanı
A. Topaloğlu	Dışişleri Bakanı	Ş. İnan	H. İncesulu
Bayındırlık Bakanı	F. C. Erkin	Sa. ve So. Y. Bakanı	Güm. ve Tekel Bakanı ve
E. Paksüt	Ticaret Bakanı	—————	Sa. ve So. Y. Bakanı V.
	İ. Gürsan		Ş. Buladoğlu
Tarım Bakanı	Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı	Sanayi Bakanı
C. Oral	C. Akyar	B. Ecevit	F. Çelikbaş
	Ba.-Yay. ve Turizm Bakanı	İmar ve İs. Bakanı	
	K. Evliyaoğlu	M. Güven	